

Telefon šte. 3040.

VOJNI INVALIDI

GLASILO UDR. VOJNIH INVALIDOV KRALJEVINE JUGOSLAVIJE
OBLASTNEGA ODBORA V LJUBLJANI

List izhaja 1. in 15 v mesecu. Posamezna številka 1 Din. — Naročnina mesečno 2 Din. Rokopisi se ne vračajo Nefrankirana pisma se ne sprejemajo. — Uredništvo in upravištvo v Ljubljani. — Št. Peterska vojašnica. Telefon šte. 3040.

Pravilnik je izšel.

K novemu invalidskemu zakonu je bilo treba pravilnika, ki je pred kratkim izšel. Z njim so pojasnjena nekatera vprašanja, ki so nam bila dozaj kolikortoliko nejasna. Pravilnik ima 34 členov, ki se tičejo le bolj važnih vprašanj iz invalidskega zakona. Pojasniti hočemo nekatere zadeve, katere smatramo s pravilnikom za pojasnjene. —

Pri priznavanju invalidnosti se vpoštevajo tudi obolenja in bolezni, ki so nastopile spričo ran, poškodb ali pohab.

Ker pravi invalidski zakon, da se ustavi invalidnina vsem onim, ki so priznani radi bolezni za invalide z odločbami po 1. oktobru 1915 je jasno, da je za take smatrati le one, katerih bolezni so se same od sebe pojavile, ne pa tudi one, ki imajo bolezni od ran ali poškodb.

Naše prvotno naziranje je bilo torej pravilno. Nekatera sodišča so se ozirala samo na to, da so bolezni, in so izdala invalidom odločbe, da jim invalidnina ne pripada. Ako so med dotičnimi invalidi tudi taki, katerih bolezni izvirajo od ran ali poškodb naj skrbe, da svoje bolezni naknadno opravdajo, da bodo dobili invalidnino.

Popolnoma nepravilno se je tolmačila določba glede državnih uslužbencev-dnevničarjev. Smatralo se jih je za aktivne državne nameščence, čeprav se popolnoma nič ne razlikujejo od drugih civilnih delavcev-dninarjev.

Pravilnik pa je to vprašanje natančno pojasnil, ker pravi izrecno, da dnevničarji, ki so nameščeni pri državnih ali samoupravnih oblastvih, dobijo invalidnino. Seveda se ravna ista po višini mesečnih plač, kakor pri drugih uslužbencih s plačami na teden, 14 dni ali mesec. Ne dobijo pa dnevničarji-invalidi v državnih in samoupravnih službah dodatkov k invalidnini.

Dalje je važno to, da oni invalidi in vdove, kateri prejmejo odkupnino, ne morejo dobiti nikdar več nobene enkratne podpore bodisi za gospodarstvo ali sploh za okrepitev svojega gmotnega stanja. Razume se, da je pri tem smatrati ravnatko brezobrestno posojilo.

Sicer pa določa že invalidski zakon sam, da dotični, ki dobe odkup invalidnino, obdrže samo še zdravljenje in ortopediranje, vse druge pravice pa jim odpadejo.

Čudno, da jim ni pridržana še naprej brezplačna ali polovična vožnja. Vsekako pa mislimo, da bi se jim morala dovoliti posebno brezplačna vožnja, kadar potujejo radi ortopediranja ali zdravljenja.

Ravnatko kot za invalide-dnevničarje, velja tudi za vdove-dnevničarke pogoj glede prejemanja invalidnino. Ako je vdova v državni ali samoupravni službi dnevničarka v pisarni ali pa kot delavka v tovarni, dobiva tudi vdovsko pokojnino po padlem ali umrlem možu, seveda brez doklad. Tudi njeni prejemki se ravnajo po višini plače.

Upokojenke, ki dobivajo poleg civilne pokojnine draginjske doklade za otroke, jih ne morejo dobivati poleg invalidnino.

Kljub mnogim pojasnilom glede podlage za siromašnost, je to vprašanje še vedno precej nejasno.

Invalidski zakon, posebej pa še dodatni zakon govori, da se pri invalidih vpoštevajo pridobitev pravic oni davki, ki ga je plačeval on ali njegova zadruga za časa njegove onesposobljenosti ali smrti. Pravilnik pa govori o nekkih predpisih sedanjega zakona o neposrednih davkih ter o slučajih začasnih oprostitvah davčnih objektov ter o preseganju mesečnih dohodkov. Torej je le smatrati, da se vpoštevajo tudi sedanjji davki ali sedanjji tedenski in mesečni dohodki.

Mogoče je tako, da se vpoštevajo davki za časa onesposobljenosti le v onih slučajih, ako so sedaj siromašni, takrat pa niso bili.

Pravilnik tudi našteva vse one predmete, ki jih je smatrati še za nerešene in jih mora invalidsko sodišče vzeti v prvi vrsti v pretres.

Med temi omenimo slučaje reducirancev po specialni komisiji iz leta 1923. Kot nerešene je smatrati še vedno one predmete reducirancev, ki niso mogli vložiti obnov zato, ker jim sodišča niso navedla vzrokov, zakaj so bili reducirani.

Tudi smo imeli slučaje, da je bilo uradno za-

akazano popraviti odločbe višjega sodišča iz gotovih razlogov.

Pri nas je bilo menda nekaj takih slučajev, da je višje sodišče odbilo od prve inštanice odobrene obnove onim, ki so bili reducirani radi zboljšanja bolezni ali poškodb kljub temu, da je bilo po obnavah s pregledi dokazano, da njihove poškodbe še obstajajo, bodisi nespremenjene ali celo poslabšane. Kakor smo poizvedeli, so bili dotični predmeti odkazani v ponovno presojanje, a še nerešeni. Pričakujemo, da bodo dotičnim pravice s ponovnimi odločbami priznane.

Nova invalidnina teče že od 1. januarja 1930. Izplačana pa bo šele tedaj, ko posameznik dobi novo pravomočno odločbo invalidskega sodišča. Pripomnimo, da se mora vsak predmet poslati tudi višjemu invalidskemu sodišču v Beograd. Dotlej pa prejema oni, ki so dobili pri sedanjih prijavah potrdila za prejemanje po 1. oktobru 1929, še vedno poprejšnjo staro invalidnino z dokladami.

Mogoče je, da bo nova invalidnina celo manjša v kakem slučaju, posebno pri 50-odstotnih invalidih, ki po novem ne bodo prejeli več dodatkov.

Ako bi kdo po starem več prejel kot mu po novem letu gre, je v pravilniku določeno, da mu razlike ne bo treba vračati. S tem v zvezi je tudi to, da je računovodstvo z januarjem t. l. nekaterim malenkost pri prejemkih utrgalo. Sedaj pa, ko se je pojasnilo, da ne bo treba ničesar vračati, bodo s februarjem dobili odtegljaj doplačan, nadalje pa celo staro invalidnino.

Nadalje izraža pravilnik izrecno, katere osebe izgube popolnoma vsako zaščito toraj, da so že po zakonu samem reducirane brez vsakega ponovnega presojanja? To so vsi invalidi, ki imajo manj kot 30 odstotkov nesposobnosti.

Ker je izrecno rečeno, da zgube taki invalidi pravico do vseh vrst zaščite je jasno, da invalidom izpod 30 odstotkov ne spada tudi nobeno zdravljenje in ortopediranje.

Smatrati jih je, da sploh niso več invalidi. Ravnatko je s civilnimi in vojaškimi invalidi (iz mirne dobe).

Sorodniki, ki so dobivali pravice po umrlih invalidih bolnikih izgube vse pravice. Vendar pa lahko vporabljajo uvodni člen inv. zakona in pravilniki, ki določata, da je za priznanje invalidnosti vpoštevati tudi bolezni, ako so nastale od ran, poškodb ali pohab. Toraj tudi sorodnikom ne more prestat zaščita ako dokažejo, da je imel umrli invalid bolezen od kake rane ali poškodbe in da ni dotična bolezen bila pojavljena sama od sebe.

Invalidnina prestane teči tudi vsem invalidom, ki niso siromašni.

Pri tem ni nobenih izjem glede višine procentov. Nesiromašni lahko izgubi invalidnino ako je 100-odstotni z dodatkom ali pa samo 30-odstotni invalid?

Pač pa ti invalidi dobe druge pravice po zakonu kakor zdravljenje, proteze, vožnja, ki nimajo pogoja siromašnosti.

Pravilnik pravi, da se mora izdati takim nesiromašnim invalidom sklepe o priznanju drugih pravic razen invalidnino.

Dozaj so dobivali nesiromašni invalidi ter državni uslužbenci odločbe, da ne izpolnjujejo pogojev po invalidskemu zakonu. Pravilnik pa zahteva, da se morajo izdati sklepi o priznanju ostalih vrst zaščite.

Kdor izmed takih invalidov ima odločbo, da ne izpolnjuje pogojev po zakonu in ne bo dobil v doglednem času drugačne, naj se sam pobriga za njo.

To pa velja le za vojne invalide ne pa tudi za vdove, sirote ali stariše, ker isti ako niso siromašni po invalidskem zakonu ne dobijo pravic do nobene vrste zaščite?

Znano je, da po sedanjem invalidskem zakonu izgube vse pravice zaščite tudi vojne žrtve, ki bivajo stalno v inozemstvu (izven naše države).

Pravice si lahko pridobe nazaj samo ako se najdalje v 3 letih povrnejo za stalno domov. Pravilnik pojasni, da se tri leta računajo od dneva odhoda ne pa morebiti od datuma, ko je bil razglašen sedanjji invalidski zakon?

Mnogo imamo ljudi v inozemstvu, ki so že 3 leta ali še več v drugi državi. Mogoče ne mislijo

biti tam za vedno in se bodo enkrat le še povrnili? Dotični pa so svoje pravice že izgubili in ne bodo mogli več dobiti zaščite.

Dovoljenje, ki so ga imeli nekateri od ministrstva za uživanje invalidnino v inozemstvu po prejšnjem zakonu toraj ne velja več.

Pravilnik pravi nadalje, da ni treba klicati vsakega invalida na ponovni pregled sedaj ko se s prevajanjem na nov invalidski zakon odreja novi procenti (po novi naredbi).

Sicer pa pove že sam invalidski zakon, da komisija glede na prejšnjo diagnozo na sedaj predloženo zdravniško spričevalo in prejšnje spise odreja nove procente. Komisija stori to lahko brez invalidove navzočnosti, pokliče pa ga le tedaj ako smatra, da ga je potrebno pregledati. (V Celju so klicali menda vse?)

Glede invalidov bolnikov z najmanj 30 odstotki, ki obdrže edino pravico zdravljenja, smo že enkrat pojasnjevali katere listine jim je predložiti ako prosijo za zdravljenje. Pravilnik našteva dotične listine.

Pa tudi za obče prijave po invalidskem zakonu za prevedbe našteva vse potrebne listine. Ker so vse prijave itak že minule, ne bomo več pojasnjevali.

Tako smo nekoliko obrazložili vse važnejše zadeve, ki nam jih je pojasnil in raztolmačil pravilnik.

Kako je z nami?

Naše stanje nikakor ni povoljno ter imamo mnogo želj, da bi se popravilo. V različnih vprašanjih čutimo potrebe, si prizadevamo, da bi jih dosegli toda nimamo nobenega izgleda. Ako stopi človek med zbrane vojne žrtve, se mu pritožujejo z različnimi zadevami. Eden ne doseže tega, drugi zopet ne onega in iz celega položaja je posneti mizerno stanje.

Vsak vpraša najprvo kdaj bo pričel dobivati novo zvišano invalidnino? Pripada jim že od novega leta naprej, toda prevedbenih rešitev v doglednem času še ni pričakovati.

Stara invalidnina teče naprej, toda zelo veliko je takih, ki je več ne dobivajo. Ni samo to, da je mnogo reducirancev, ki imajo izpod 30 odstotkov nesposobnosti, ali pa vojaških in civilnih invalidov, glavno zlo so povzročili davčni cenzus, sodnijske kazni in vzrok bolezni. Ti trije vzroki so strašno decimirali invalidske vrste.

Davčni cenzus je postavljen na maksimum 120 Din neposrednega davka na zemljišče, zgradbe, obrte, poklic in glavnico. S tem je smatrati ves davek, kakoršnega sploh vojne žrtve plačujejo? Če pomislimo na prometni davek od poklica, je skoro nemogoče, da ga ne bi plačeval letno preko 120 Din če količkaj obratuje. Zato je praksa pokazala, da trafikanti z malenkostnimi obrati, in različni drugi obrtniki, ki se komaj za silo preživijo, niso smatrani za siromašne. Imamo tudi slučaje pri kmetih in posestnikih, da so poprej plačevali okoli 10 do 15 Din neposrednega davka, danes pa dosega njihov cenzus preko 120 Din. Pri tem pa so ljudje, ki faktično nimajo nobenega imetja. Čeprav imajo zemljišče, toda isto je toliko zadolženo, da ni smatrati za njihovo last. Oni so le delavci na nekem kompleksu ter se iz posestva niti živeti ne morejo. Znan nam je neki slučaj, da si je invalid kupil iz priznane mu odkupnine posestvo, katere pa še ni dobil izplačane in dolguje še celo kupnino. Vendar pa po davčnem cenzusu ni siromašen.

Invalidi izgube danes ako niso siromašni celotno invalidnino. Poprej po starem so jo vsaj polovico dobivali. Med njimi pa ni nobenega razločka kakšen je dotični invalid in kakšno je njegovo družinsko stanje? Čeprav je 100 odstoten invalid, mu pri gori obrazloženih gmotnih razmerah kljub temu invalidnina odpade. Če pomislimo na invalidske potrebe in na gmotni položaj našega človeka ker naši kraji niso posebno produktivni, pač pa pasivni in smo v industrijskih krajih, kjer je malo takih, ki morejo živeti od posestev brez drugih zaslužkov, prizadene odvzem invalidnino vsakega invalida posebno pa težje invalide.

Ravno vsled davčne podlage na ta način prizadetih vojnih žrtev pa po naši uvidevnosti lahko smatramo skoro eno tretjino. Drugi vzrok, ki dela nekaterim mnogo neprilik so sodnijske kazni.

Prvotno so oblasti smatrale za vzrok izgube vse kazni iz koristoljubja bodisi povojne, medvoj-

ne ali tudi predvojne. Na ta način je zelo veliko vojnih žrtev različnih kategorij dobilo odklonitve za vse pravice. Družinski člani niti niso vedeli, za kako kazen pokojnega hranitelja, sedaj pa so bili razočarani, ko so prejeli odklonitve.

Nekaj je pravilnik k invalidskemu zakonu popravljen, ker je raztolmačil, da predvojnih kazni ni vpoštevati.

Vendar pa je ostalo še mnogo slučajev vsled poznejših kazni, četudi so iste po bistvu včasih malenkostnega značaja. Ker te posledice jemljejo popolnoma vse invalidske pravice, prizadevajo nekateri zelo občutno. Pri tem opažamo posebno slučajje, ako taki invalidi potrebujejo proteze? Zelo težko in mučno bo, ako taki ne bodo dobivali niti te pravice? Zato vlagajo dotični invalidi milostne prošnje, za spregled kazni in priznanje nekaterih prepotrebni jim pravic. Na žalost je tudi takih vojnih žrtev precej in to še različnih kategorij. Med njimi so tudi težki slučajji. Te vrste mnogo povečujejo odpadli stalež, zelo dobrodošlo pa je tolmačenje pravilnika, ki bo mnogo popravil.

Mučni utis napravljajo nekateri invalidi bolniki. Imamo nekatero precej težke slučajje. Dobili so odklonitve za invalidnino, najbrž pa ne bodo mogli dokazati nobene činjenice direktne poškodbe po kateri jim je v vojni bolezen nastala? Za delo so nezmožni in podpora jim je bila jako potrebna in dobrodošla. Mnogi so privezani skoro stalno na postelje.

Ako ne bodo ničesar dosegli, bo to mizerno vplivalo na njihov položaj.

V splošnem imamo iz našega celokupnega vprašanja še marsikaj za potožiti.

Čeprav gre nekaterim priznanje in invalidnino redno naprej, je mnogo drugih težav.

Invalid rabi nujno protezo, pa mora nanjo čakati vsled zaostankov. Po vrstnem redu ne zaleže nobena urgencia. Za kako špeciialno zdravljenje na

primer v zadnjem času tuberkuloznih, se redko doseže. Učenje je prekinjeno, službe ne dobi nihče ter zastoj prosi in se sklicuje na zakonito prednost. V takem slučaju je pohabljen človek v obupnem položaju.

Od občinstva, ki bi moralo kazati mnogo sočutja in pomagati invalide spraviti k eksistenci, se jih skoro nobeden ne usmili, da, čutiti je ravno nasprotno neko mržnjo do njih.

Iz nič začeti nekaj samostojnega je nemogoče. Kako si moreš vpostaviti neko trgovino, trafiko ali karsibodi, ako nimaš sredstev in največkrat tudi ne zmožnosti? Potisnjen moraš biti direktno v največjo bedo. In ta se vidi v velikem obsegu med vojnimi žrtvami.

Mnogo naših invalidov je bilo poprej delavcev, kmečkih, rudniških, tovarniških, duševnih itd. a danes so kakor ruine, niso več zmožni za take poklice. Vendar pa potrebujejo nekih dohodkov, neke preskrbe in to pri lahkih poklicih. Saj hočejo delati!

Če pogledamo lahke poklice vidimo v njih različne trdne, zdrave postave, ki bi bile lahko tudi kaj drugega. Invalidom pa nič ne ostane. Vsak si misli, saj če je invalid je že drugače preskrbljen?

Zato naj bi se večkrat pogledalo v vrste vojnih žrtev, potegnili tiste trpeče neodrešene duše, ki si ne morejo nikamor pomagati in jim pomagalo k neke vrste preskrbi.

Z vsemi prednavedenimi slučajji smo posegli malo v obči položaj vojnih žrtev. Potreba je, da povemo kaj nas teži in kaj bi se eventualno lahko zboljšalo? Invalidsko vprašanje je res težko vprašanje, toda v mnogih slučajjih, se z občinam zanimanjem da odpomoči. V takem stanju apeliramo, da se popravi kolikor je mogoče pred vsem pa napravi vse potrebno, da pridemo do vseh predvidenih nam pravic.

Pregled reduciranih invalidov.

Minister za vojno in mornarico je odredil, da se morajo vsi vojni invalidi, ki imajo manj kot 30% nesposobnosti, pregledati radi eventualne sposobnosti za vojaško službo.

Pregled se mora vršiti tako, da se predstavijo komisiji najprej oni, ki stanujejo v občinah v bližini štabnih komand ali polkovnih vojnih okrožij, drugi pa, ki stanujejo v oddaljenih občinah, bodo pregledani o priliki, ko se bodo vršili prihodnji nabori za dotične občine. Temu pregledu so podvrženi vsi invalidi izpod 30%, ki jih je sedanji invalidski zakon reduciral. V poštev pridejo rojstni letniki od 1881 naprej.

Nekateri si predstavljajo ta pregled kot nekaj invalidski pregled. Mislijo, da se jih bo na novo ocenilo in se nadejajo, da bodo dobili več procentov in tako postali zopet zaščiteni invalidi. Pojas-

njujemo, da odrejeni pregled nima značaja po invalidskem zakonu in ne bo odredil novih invalidskih procentov kakor si nekateri predstavljajo smatrajoči, da so večji invalidi oziroma, da imajo stanje toliko poslabšano, da bi morali dobiti več procentov. Dotični izpod 30% nesposobnosti, tedaj 20% ali 25% invalidi, ki so bili zaščiteni, so z novim invalidskim zakonom sploh reducirani in za nje ne pride več v poštev nobeno nadaljno postopanje, oni so absolutno izbrisani.

S tem, da so nekako prenehali biti invalidi, je v zvezi tudi odrejeni pregled.

Pregledani bodo, ako so mogoče sposobni za uvrstitve v rezervno vojaško službo. Potem pa bodo ali uvrščeni k trupci ali v pomožno službo ali pa ostali nesposobni za vsako vojaško službo, kakor bo pač spoznal pregled.

Hočemo ali nočemo!

Zapisali smo vprašanje in ta klic, da ga prečita vsak vojni invalid, vsaka vojna žrtev. Zapisali smo ga zato, da nam vsak odgovori. Ker če bi mogli vprašati vsakega iz obraza v obraz, bi ga vprašali in ga prisilili, da odgovori »da« ali »ne«. Ker pa tega ne moremo, pa smo zapisali. In hočemo, da se nam tudi sedaj odgovori z »da« ali z »ne«.

Sentimentalnost je tukaj nepotrebna. Zato tudi ne sadimo rožic, ne iščemo blaglasno zvonečih besed. Govorimo kot možje. Jasno, resno, odkrito.

List »Vojni Invalid« hoče vedeti, ali vam je potreben, ali nepotreben. Zato, ali ga hočemo imeti, ali ga nočemo imeti. Na to se ima odgovoriti kratko z »da« ali »ne«. Zakaj druga številka »Vojnega Invalida« za leto 1930 je stopila pred Vas. Naročnine pa velika večina še ni imela časa in korajže, da bi jo poravnala. Korajže pravimo, zakaj vsak, kdor se česa zaveda in čuti, da mu je potrebno in čuti, da mora nekaj biti, tudi tisto plača. Kdor pa sam ne ve, kaj je in kakšen je, seveda, tak pa gleda, da mu ni treba ničesar dati, pa četudi je to samo 2 Din na mesec, ali na dan 6 in pol pare.

Zato čakamo odgovora.

Če nečete več »Vojnega Invalida«, ne plačajte naročnine. In ne bo se ga več tiskalo. Navodila, informacije, pojasnila in vse drugo, kar vojna žrtev potrebuje od »Udruženja« pa si naj išče potem z dopisovanjem. Znamka stane 1 Din. Kuvert in papir recimo tudi 1 Din. Tako. To bo cenejše. Poleg tega bo pa moral še pisati in se truditi in spraševati. Krajevni odbori bodo pa delali. Bolje, kakor sedaj (so tudi častne izjeme in delajo sedaj tudi izvrstno) in morali bodo, ker jih bo k temu silil član. Spraševali bodo oblastni odbor, dobivali pojasnila in jih bodo morali dati članom. To bo prijetnejše in lažje, kakor iztirjavati naročnino za »Vojnega Invalida«.

Poskusimo! Danes, ko bi morala uprava »Vojnega Invalida« imeti vsaj že staro članarino t. j. za 1929 vso poravnano, je ista več kot polovica v zaostanku. Vkljub zagotovitvam na občnih zborih, na delegatskih anketah, se to točno ne vrši in ne vrši. Govorili bomo o tem še na občnem zboru ob-

lastnega odbora. Besede delegatov bodo morale biti v bodoče besede, ki bodo držale.

Ker je sedaj 2. številka »Vojnega Invalida« v l. 1930 pred vami, hočemo vedeti, ali naj izdamo 3. številko, ali naj ustavimo izdajanje. To boste odgovorili. Koristolil Vam je list vsem veliko, informiral Vas o vsem in bil potreben vsem. Zato boste vedeli, kakšen naj bo Vaš odgovor.

In ne maramo odgovora s prazno besedo. Hočemo odgovor s pošiljatkami naročnine.

Uprava in uredništvo »Vojni Invalid«.

Vojaške ugodnosti za člane Sokola kralj. Jugoslavije.

Minister vojske in mornarice general Stevan Hadžić je na podlagi čl. 10 zakona o osnovanju Sokola kraljevine Jugoslavije predpisal uredbo o olajšavah članov Sokola kraljevine Jugoslavije pri obvezni vojaški službi v kadru. Uredba se glasi:

Čl. 1. Za člane Sokola kraljevine Jugoslavije so olajšave pri njihovi službi v kadru naslednje:

1. odpust iz kadra še pred odsluženim rokom, za katerega so bili po zakonu o ustrojstvu vojske in mornarice rekrutirani;
2. prvenstveno napredovanje v kadru po izpolnitvi ostalih zakonskih določb za napredovanje;
3. prvenstveno napredovanje v rezervi po izpolnitvi ostalih zakonskih določb;
4. dobivanje dopustov zaradi sodelovanja pri sokolskih javnih vežbah, tekmah in zletih tudi poleg dopustov po čl. 57. zakona o ustrojstvu vojske in mornarice;
5. prvenstveno dobivanje daljših dopustov, določenih po čl. 57. zakona o ustrojstvu vojske in mornarice; izpolnitvi ostalih določb omenjenega člena.

Čl. 2. Pravico do olajšav po čl. 1. te uredbe imajo samo oni člani Sokola kraljevine Jugoslavije, ki so bili kot telovadci v sokolskih društvih ali selskih sokolskih četah neprestano najmanj pet let in so z uspehom dovršili program potrebnih priprav. V neprekinjenih pet let se računa tudi čas, ki so ga člani prebili deloma v kategoriji naraščaja.

Čl. 3. Člani Sokola kraljevine Jugoslavije, rekrutirani za polni službeni rok v kadru po čl. 42. zakona o ustrojstvu vojske in mornarice, bodo služili v kadru tri

mesece manj od določenega roka po omenjenem členu zakona.

Čl. 4. Člani Sokola kraljevine Jugoslavije, rekrutirani za skrajšani rok službe v kadru po čl. 49a točke 2, 4, 5 ter po čl. 49b zakona o ustrojstvu vojske in mornarice, bodo služili 45 dni manj od določenega jim roka po omenjenem členu zakona. Ta olajšava velja tudi za rekrute-dijake, ki bi morali po čl. 49. pod a) točka 1. zakona o ustrojstvu vojske in mornarice služiti rok 14 mesecev.

Čl. 5. V skladu s čl. 51a in s čl. 57. zakona o ustrojstvu vojske in mornarice se vodijo vojak, odpuščen iz kadra po tej uredbi, do poteka obveznega jim službenega roka v kadru na začasnem dopustu.

Čl. 6. Za dokaz pravice do skrajšane kadrske službe po tej uredbi služi komandantom vojnih okrožij spisek rekrutiranih članov Sokola kraljevine Jugoslavije, ki ga jim bo poslala uprava saveza Sokola kraljevine Jugoslavije najkasneje 15 dni pred vstopom v kader. Razen tega ima naborni komisiji povodom rekrutiranja vsak član Sokola kraljevine Jugoslavije, ki ima pravico do olajšav po točki 1. čl. 1. te uredbe, pokazati svojo sokolsko legitimacijo s fotografijo. Rekrutna komisija postavi v pripombe rekrutnega spiska vse podatke te prijave zaradi njenega primerjanja s spiskom Saveza Sokola kraljevine Jugoslavije. Ko komandanti vojnih okrožij določajo pravico do skrajšanja službe v kadru za take mladeniče, vpišejo v rekrutni spisek, koliko se komu skrajša služba, in ti podatki se vnesejo v unikat in duplikat sprovednice neposredno pred odpošiljativjo rekrutov v kader.

Čl. 7. V izjemnih in upravičenih slučajih se more v duhu čl. 51a zakona o ustrojstvu vojske in mornarice na prošnjo članu Sokola kraljevine Jugoslavije odgoditi vstop v kader za eno tretjino skrajšanega roka po čl. 3. in 4. te uredbe.

Čl. 8. Izjemoma veljajo za mladeniče, člane Sokola kraljevine Jugoslavije, ki se rekrutirajo l. 1930, določbe te uredbe, ako so do dneva rekrutiranja bili tri leta člani-telovadci v društvi Jugoslovenskega sokolskega saveza, Hrvatskega sokolskega saveza, Jugoslovske orlovske zveze in srbskega sokolskega društva »Dušan Silni« in ki do vstopa v kader po izkazih, ki se vodijo v društvih, dokažejo pravico do uživanja olajšav po tej uredbi.

Čl. 9. Ta uredba stopi v veljavo in dobi obvezno moč, ko se objavi v »Službenih Novinah«.

Žaljenje časti po novem kazenskem zakonu.

Nov kazenski zakon je stopil v veljavo. Ker bo tudi naše čitatelje zanimal člen o žaljenju časti, tukaj ta člen nekoliko obrazložimo.

Čast je po novem kazenskem zakonu še vse bolj zaščiten, kakor po prejšnjem avstrijskem kaz. zakonu, ki je veljal pri nas do 31. decembra 1929. Dočim je bila po avstr. kaz. zak. najvišja kazen za žaljenje časti šest mesecev zapora, bo po sedaj veljajočem zakonu žalilec lahko obsojen na 5 let zapora, ozir. strogega zapora.

Novi kazenski zakon kaznuje vsako žalitev, četudi ni bila storjena javno, dočim po prejšnjem takšna zasmevanja, zasramovanja, obdolžitve zaničljivih lastnosti, psovauja, dejanska zlostavljanja, ki niso bila izvršena očitno ali pred ljudmi, sploh niso bila kazniva.

Pozna pa novi kaz. zakon dve vrsti žaljenja časti: razžalitev (uvredo) in kleveto.

Kaj je razžalitev, zakon ne pove. Ta pojm bo pač opredelil zdrav razum in praksa. Za razžalitev se storilec kaznuje z zaporom do enega leta ali v denarju do 10.000 Din. Če pa je bila razžalitev storjena javno, se kaznuje storilec z zaporom do petih let.

Novi zakon nam prinaša zelo zaželjeno novost, da bo namreč smel sodnik žalilca oprostiti, če je dal razžaljeni z nedostojnim nastopanjem ali kaznivim dejanjem sam povod za žalitev. Obtožen žalilec bo smel v tem slučaju še pri razpravi z nasprotno tožbo zahtevati, da se obsodi tudi tožitelj in se bo potem o obeh tožbah izrekla sodba obenem. Če sta tožitelj in obtoženec drug drugega žalila, sme sodišče žalitve kompenzirati, t. i. obe stranki oprostiti ali obe stranki enako ali različno kaznovati, ali eno od obeh oprostiti, drugo pa kaznovati. Ta določba daje sodišču kar največjo možnost soditi tako, kakor najbolj odgovarja čutu pravičnosti. Marsikdo, ki je prej vložil tožbo 42. dan, t. j. zadnji dan po storjeni žalitvi, ker se je pač zavedal, da je on izzval prepir in mogoče še huje žalil, kakor nasprotnik njega, se bo sedaj premislil, ker bo mogel pričakovati, da se bo še pri razpravi lahko osti obrnila proti njemu in bo nenadoma moral tudi on sestiti na zatožno klop.

O nejavnih razžalitvah bo sodil okrajni sodnik, dočim bo sodil o javno storjenih razžalitvah sodnik poedinec okrožnega (deželnega) sodišča.

Okrajni sodnik bo sodil tudi o indiskrecijski razžalitvi, ki jo stori tisti, ki ruši z izrekanjem ali raznašanjem osebnih ali domačih razmer druge osebe pokoj ali mir te osebe. Ravno tako se bo moral zagovarjati pred okrajnim sodnikom, kdor očita komu z namero, da bi ga izpostavil preziranju, kaznivo dejanje ali da je bil zbog tega obsojen, ali to sporoči drugemu, najsi je sodba in kazen izrečena zaradi tega dejanja prestana, zastarana, odpuščena ali je prestala zbog pogojne obsodbe, odnosno najsi je pravica do kazenskega pregona zastarana, ali je bila z amnestijo uničena.

Kleveto pa zagreši tisti, ki izreka ali raznaša o drugem karkoli neresničnega, kar utegne škodovati njegovi časti, dobremu imenu ali gospodarskemu kreditu.

